

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 19. joulukuuta 2022
(OR. en)

16238/22

**Toimielinten välinen asia:
2022/0367(NLE)**

ENER 704
CLIMA 687
CONSOM 354
TRANS 805
AGRI 728
IND 573
ENV 1330
COMPET 1063
FORETS 140

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 14787/22

Kom:n asiak. nro: 14349/22

Asia: Ehdotus NEUVOSTON ASETUKSEKSI kehyksestä uusiutuvan energian
käyttöönoton nopeuttamiseksi

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä ehdotus neuvoston asetukseksi kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi. TTE-neuvosto (energia) pääsi ehdotuksesta poliittiseen yhteisymmärrykseen 19. joulukuuta 2022.

Lingvistijuristit viimeistelevät liitteenä olevan tekstin.

Neuvosto päätti antaa luvan käyttää kirjallista menettelyä tämän asetuksen hyväksymiseksi.

NEUVOSTON ASETUS (EU) 2022/...,

annettu...,

kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 122 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Venäjän federaation hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja maakaasun toimitusten ennennäkemätön väheneminen Venäjän federaatiosta jäsenvaltioihin uhkaavat unionin ja sen jäsenvaltioiden toimitusvarmuutta. Samaan aikaan kaasuntoimitusten käyttäminen aseena ja Venäjän federaation harjoittama markkinoiden manipulointi kaasuvirtojen tahallisten häiriöiden avulla ovat johtaneet energian hintojen jyrkkään nousuun unionissa, mikä on paitsi vaarantanut unionin talouden myös uhannut vakavasti toimitusvarmuutta. Uusiutuvien energialähteiden nopea käyttöönotto voi auttaa lieventämään nykyisen energiakriisin vaikutuksia, sillä sen avulla voidaan puolustautua Venäjän toimia vastaan. Uusiutuvalla energialla voidaan merkittävästi torjua Venäjän harjoittamaa energian käyttöä aseena, koska sen avulla voidaan vahvistaa unionin toimitusvarmuutta, vähentää markkinoiden epävakautta ja alentaa energian hintoja.

- (2) Venäjän toimet ovat viime kuukausina entisestään pahentaneet markkinatilannetta erityisesti lisäämällä riskiä siitä, että Venäjän kaasuntoimitukset unioniin loppuvat kokonaan lähitulevaisuudessa; tilanne, joka on vaikuttanut unionin toimitusvarmuuteen. Tämä lisäsi jyrkästi energiahintojen heilahtelua unionissa ja nosti kaasun ja sähkön hinnat kaikkien aikojen korkeimmalle tasolle kesän aikana, mikä on johtanut sähkön vähittäishintojen nousuun, jonka odotetaan siirtyvän vähitellen useimpiin kuluttajasopimuksiin, mikä rasittaa entisestään kotitalouksia ja yrityksiä. Energiamarkkinoiden kärjistynyt tilanne on vaikuttanut merkittävästi euroalueen yleiseen inflaatioon, hidastaen talouskasvua kaikkialla unionissa. Kyseinen riski on edelleen olemassa tukkuhintojen mahdollisesta tilapäisestä alentumisesta huolimatta, ja se on entistäkin merkittävämpi ensi vuonna, kuten komission 18 päivänä lokakuuta 2022 antamaan tiedonantoon ”EU:n toimet energiahädässä – varautuminen, hankinnat ja suojautuminen yhdessä” liittyvässä hätätilanteita koskevassa ehdotuksessa todetaan. Eurooppalaisilla energiayhtiöillä voi olla vakavia vaikeuksia kaasuvarastojen täyttämisessä ensi vuonna, koska nykyisessä poliittisessä tilanteessa on erittäin todennäköistä, että Venäjältä tulee unioniin vähemmän tai jopa ei lainkaan putkikaasua. Lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2022/1032¹ asetettiin vuoden 2023 tavoitteeksi täyttää 90 prosenttia unionin kaasun varastointikapasiteetista, kun tämän talven tavoite oli 80 prosenttia. Myös ennalta arvaamattomat tapahtumat, kuten putkien sabotointi ja muut toimitusvarmuuteen kohdistuvat häiriöriskit, voivat aiheuttaa lisärasitteita kaasumarkkinoille. Lisäksi Euroopan uusiutuvan energian teknologiateollisuuden kilpailukykyäkymyksiä ovat heikentäneet viime aikoina muilla maailman alueilla toteutetut politiikat, joiden tarkoituksena on tukea ja nopeuttaa uusiutuvan energian teknologian koko arvoketjujen laajentamista.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, asetusten (EU) 2017/1938 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta kaasun varastoinnin osalta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 17).

- (3) Tätä taustaa vasten ja jotta voidaan puuttua eurooppalaisten kuluttajien ja yritysten altistumiseen korkeille ja epävakaille hinnoille, jotka aiheuttavat taloudellisia ja sosiaalisia vaikeuksia, sekä helpottaa tarvittavaa energiankysynnän vähentämistä korvaamalla maakaasutoimitukset uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla ja parantaa toimitusvarmuutta, unionin on toteutettava välittömästi väliaikaisia lisätoimia uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton nopeuttamiseksi erityisesti kohdennetuilla toimenpiteillä, joilla voidaan nopeuttaa uusiutuvan energian käyttöönottoa unionissa lyhyellä aikavälillä.
- (4) Kyseiset kiireelliset toimenpiteet on valittu niiden luonteen perusteella ja koska ne voivat edistää energiahätätilan ratkaisemista lyhyellä aikavälillä. Jäsenvaltiot voivat erityisesti toteuttaa nopeasti useita tämän asetuksen toimenpiteistä uusiutuvan energian hankkeisiin sovellettavan lupamenettelyn virtaviivaistamiseksi ilman, että niiden kansallisiin menettelyihin ja oikeusjärjestelmiin on tehtävä raskaita muutoksia, ja varmistaa uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttaminen lyhyellä aikavälillä. Jotkin kyseisistä toimenpiteistä ovat laajakantoisia, kuten sellaisen kumottavissa olevan oletaman käyttöönotto, jonka mukaan uusiutuvan energian hankkeiden katsotaan olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia asiaankuuluvan ympäristölainsäädännön soveltamiseksi, tai tiettyjen ympäristödirektiivien soveltamisalaa koskevien selvennysten käyttöönotto sekä uusiutuvaa energiaa käyttävien laitosten päivittämistä koskevan lupakehyksen yksinkertaistaminen keskittymällä vaikutuksiin, jotka johtuvat muutoksista tai laajennuksista alkuperäiseen hankkeeseen verrattuna. Muut toimenpiteet kohdistuvat tiettyihin teknologioihin, kuten huomattavasti lyhyempi ja nopeampi lupamenettely aurinkoenergialaitteiden asentamiselle olemassa oleviin rakenteisiin. On aiheellista toteuttaa kyseiset hätätoimenpiteet mahdollisimman nopeasti ja mukauttaa niitä tarpeen mukaan, jotta nykyisiin haasteisiin voidaan vastata asianmukaisesti.

- (5) On tarpeen ottaa käyttöön kiireellisiä ja kohdennettuja lisätoimenpiteitä tietyille teknologioille ja hanketyypeille, joilla on suurimmat mahdollisuudet nopeaan käyttöönottoon ja välitön vaikutus hintojen epävakauden vähentämistä ja maakaasun kysynnän vähentämistä koskeviin tavoitteisiin rajoittamatta energian kokonaiskysyntää. Lupamenettelyjen nopeuttamisen lisäksi keinotekoisiiin rakenteisiin asennettavien aurinkoenergialaitteiden osalta on aiheellista edistää ja nopeuttaa pienimuotoisten aurinkoenergiajärjestelmien käyttöönottoa, myös itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävien kuluttajien sekä kollektiivisten tuottajakuluttajien, kuten paikallisten energiayhteisöjen keskuudessa, koska ne ovat halvimpia ja parhaiten saatavilla olevia vaihtoehtoja uusien uusiutuvan energian tuotantolaitosten nopeaa käyttöönottoa varten, ja niillä on myös vähiten ympäristövaikutuksia tai muuntyyppisiä vaikutuksia. Lisäksi kyseisillä hankkeilla tuetaan suoraan kotitalouksia ja yrityksiä, jotka kärsivät korkeista energiahinnoista, ja suojataan kuluttajia hintojen heilahtelulta. Uusiutuvan energian tuotantolaitosten päivittäminen on yksi vaihtoehto uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseksi nopeasti ja sillä on vähäisin vaikutus verkkoinfrastruktuuriin ja ympäristöön, myös niissä uusiutuvan energian tuotantoteknologioissa, kuten tuulivoimassa, joissa lupamenettelyt ovat tyypillisesti pidempiä. Myös lämpöpumput ovat suora uusiutuvan energian vaihtoehto maakaasukattiloille, ja niiden avulla voidaan merkittävästi vähentää maakaasun kysyntää lämmityskaudella.
- (5 a) Kiireellisen ja poikkeuksellisen energiatilanteen vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa käyttöön poikkeuksia tietyistä unionin ympäristölainsäädännössä asetetuista arviointivelvoitteista sellaisten uusiutuvaa energiaa koskevien hankkeiden, energian varastointihankkeiden ja sähköverkkohankkeiden osalta, jotka ovat tarpeen uusiutuvan energian integroimiseksi sähköjärjestelmään. Kahden edellytyksen on kuitenkin täyttyttävä: hankkeen olisi sijaittava erityisellä uusiutuvan energian alueella tai verkkoalueella, ja tällaiselle alueelle olisi pitänyt tehdä strateginen ympäristöarviointi. Lisäksi olisi toteutettava oikeasuhteisia lieventäviä toimenpiteitä tai, jos niitä ei ole käytettävissä, korvaavia toimenpiteitä lajien suojelun varmistamiseksi.

- (6) Tätä asetusta olisi sovellettava lupamenettelyihin, joiden alkamispäivä on sen soveltamisaikana. Kun otetaan huomioon tämän asetuksen tavoite, hätätilanne ja sen hyväksymisen poikkeuksellinen asiayhteys sekä erityisesti se, että uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttaminen lyhyellä aikavälillä unionissa oikeuttaa soveltamaan tämän asetuksen säännöksiä vireillä oleviin lupamenettelyihin, jäsenvaltioiden olisi voitava soveltaa tätä asetusta tai tiettyjä sen säännöksiä vireillä oleviin lupamenettelyihin, joissa asiaankuuluva viranomainen ei ole tehnyt lopullista päätöstä, edellyttäen, että kyseisiä sääntöjä sovellettaessa kunnioitetaan asianmukaisesti kolmansien osapuolten olemassa olevia oikeuksia ja oikeutettuja odotuksia. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava, että tämän asetuksen soveltaminen vireillä oleviin lupamenettelyihin on oikeasuhteista ja suojelee asianmukaisesti kaikkien asianomaisten osapuolten oikeuksia ja oikeutettuja odotuksia.

- (7) Yksi väliaikaisista toimenpiteistä on sellaisen kumottavissa olevan olettamuksen käyttöönotto, jonka mukaan uusiutuvan energian hankkeiden katsotaan olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia ja palvelevan kansanterveyttä ja turvallisuutta asiaa koskevan unionin ympäristölainsäädännön soveltamiseksi, paitsi jos on selkeää näyttöä siitä, että kyseisillä hankkeilla on sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, joita ei voida lieventää tai kompensoida. Uusiutuvan energian tuotantolaitokset, mukaan lukien lämpöpumput tai tuulienergia, ovat ratkaisevan tärkeässä asemassa, kun pyritään torjumaan ilmastonmuutosta ja saastumista, alentamaan energian hintoja, vähentämään unionin riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja turvaamaan unionin toimitusvarmuus. Jos uusiutuvan energian tuotantolaitosten, lämpöpumput mukaan lukien, oletetaan olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia ja palvelevan kansanterveyttä ja turvallisuutta, tällaiset hankkeet voisivat tarvittaessa välittömästi hyötyä yksinkertaistetusta arvioinnista, joka koskee asiaa koskevassa unionin ympäristölainsäädännössä säädettyjä poikkeuksia. Jäsenvaltioiden kansalliset erityispiirteet huomioon ottaen niiden olisi voitava rajoittaa tämän olettamien soveltaminen alueidensa tiettyihin osiin tai tiettyihin teknologioihin tai hankkeisiin. Jäsenvaltiot voivat harkita tämän olettamien soveltamista asiaankuuluvassa maisemointia koskevassa kansallisessa lainsäädännössään.

- (8) Tämä kuvastaa sitä tärkeää roolia, joka uusiutuvalla energialla voi olla unionin energiajärjestelmän hiilestä irtautumisessa, tarjoamalla välittömiä ratkaisuja fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan energian korvaamisessa ja ratkaisemalla markkinoiden kärjistyneen tilanteen. Jotta voidaan poistaa uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyjen ja käytön pullonkaulat, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantolaitosten rakentaminen ja käyttö sekä niihin liittyvän verkkoinfrastruktuurin kehittäminen olisi asetettava etusijalle suunnittelu- ja lupamenettelyssä, kun oikeudellisia etuja tasapainotetaan yksittäisissä tapauksissa, ainakin hankkeissa, joiden katsotaan olevan yleisen edun mukaisia. Lajien suojelun osalta tämä etusija olisi annettava ainoastaan, jos ja siltä osin kuin on toteutettu asianmukaisia lajien suojelutoimenpiteitä, joilla edistetään lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista, ja tähän tarkoitukseen on varattu riittävät taloudelliset resurssit ja alueet.

- (9) Aurinkoenergia on keskeinen uusiutuvan energian lähde, jonka avulla voidaan lopettaa unionin riippuvuus Venäjän fossiilisista polttoaineista samalla kun pyritään siirtymään ilmastoneutraaliin talouteen. Aurinkosähköenergia, joka on yksi vähiten maksavista saatavilla olevista sähkönlähteistä, ja aurinkolämpöteknologiat, jotka tarjoavat uusiutuvaan energiaan perustuvaa lämmitystä alhaisin kustannuksin lämpöyksikköä kohti, voidaan ottaa nopeasti käyttöön, ja niistä voi olla suoraa hyötyä kansalaisille ja yrityksille. Tässä yhteydessä tuetaan 18 päivänä toukokuuta 2022 annetun komission tiedonannon "EU:n aurinkoenergiastrategia" mukaisesti sietokykyisen aurinkosähköalan arvoketjun kehittämistä unionissa muun muassa aurinkosähköalan teollisuusallianssin kautta, jonka toiminta käynnistyy vuoden 2022 lopussa. Uusiutuvan energian hankkeiden lupamenettelyjen nopeuttaminen ja parantaminen auttaa lisäämään unionin puhtaan energiateknologian tuotantokapasiteettia. Nykyiset olosuhteet ja erityisesti energian hintojen erittäin suuri epävakaus edellyttävät välittömiä toimia, joilla varmistetaan huomattavasti nopeammat lupamenettelyt, jotta voidaan merkittävästi nopeuttaa aurinkoenergialaitteiden asentamista keinotekoisiiin rakenteisiin; ne ovat yleensä vähemmän monimutkaisia kuin maassa olevat laitteet ja niiden avulla voidaan nopeasti lieventää nykyisen energiakriisin vaikutuksia, edellyttäen, että verkon vakaus, luotettavuus ja turvallisuus säilyvät. Kyseisiin laitteistoihin olisi sen vuoksi sovellettava lyhyempiä lupamenettelyjä kuin muihin uusiutuvan energian hankkeisiin.

- (10) Enimmäismääräaika lupamenettelylle, joka koskee aurinkoenergialaitteiden ja niihin liittyvien samalla paikalla sijaitsevien varastointilaitosten ja verkkoliitäntöjen asentamista sellaisiin olemassa oleviin tai tuleviin keinotekoisii rakenteisiin, jotka on rakennettu muihin tarkoituksiin kuin aurinkoenergian tuottamiseen olisi oltava kolme kuukautta. Kyseisiä laitteistoja koskeva erityinen poikkeus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU² mukaisten ympäristöarviointien tekemisestä olisi myös otettava käyttöön, koska ne eivät todennäköisesti aiheuta kilpailevaan tilankäyttöön tai ympäristövaikutuksiin liittyviä ongelmia. Investoiminen pieniin hajautettuihin aurinkoenergialaitoksiin, joiden avulla kuluttajista voi tulla itse tuottamansa uusiutuvan energian käyttäjiä, on yksi tehokkaimmista keinoista, joilla energiankuluttajat voivat pienentää energialaskujaan ja altistumistaan hintojen epävakaudelle. Jäsenvaltioiden olisi voitava jättää tietyt alueet tai rakenteet lyhyemmän määräajan ja tämän poikkeuksen soveltamisalan ulkopuolelle tietyistä perustelluista syistä.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EUVL 26, 28.1.2012, p.1).

- (11) Omaan kulutukseen tarkoitettun energian tuotantolaitokset, mukaan lukien kollektiivisten tuottajakuluttajien, kuten paikallisten energiayhteisöjen, käyttöön tarkoitettut laitokset, auttavat myös vähentämään maakaasun kokonaiskysyntää, parantamaan järjestelmän häiriönsietokykyä ja saavuttamaan uusiutuvaa energiaa koskevat unionin tavoitteet. Teholtaan alle 50 kW:n aurinkoenergialaitteiden, mukaan lukien itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävien kuluttajien laitokset, asentamisella ei todennäköisesti ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäristöön tai verkkoon, eikä se aiheuta turvallisuusongelmia. Lisäksi pienet laitokset eivät yleensä edellytä kapasiteetin lisäämistä verkkoliitäntäpisteessä. Kun otetaan huomioon tällaisten laitosten välittömät myönteiset vaikutukset kuluttajiin ja niistä mahdollisesti aiheutuvat vähäiset ympäristövaikutukset, on aiheellista virtaviivaistaa edelleen niihin sovellettavaa lupamenettelyä, edellyttäen, että niiden kapasiteetti ei ylitä jakeluverkkoliitännän olemassa olevaa kapasiteettia, ottamalla asiaankuuluvissa lupamenettelyissä käyttöön hallintoviranomaisen hiljaisen hyväksynnän käsite, jotta voidaan edistää ja nopeuttaa kyseisten laitosten käyttöönottoa ja saada niistä hyötyä lyhyellä aikavälillä. Jäsenvaltioiden olisi voitava soveltaa 50 kW:a alhaisempaa kynnysarvoa sisäisten rajoitteidensa vuoksi edellyttäen, että kynnysarvo on yli 10,8 kW. Asiaankuuluvat viranomaiset tai yhteisöt voivat joka tapauksessa yhden kuukauden lupamenettelyn aikana hylätä tällaisia laitoksia koskevat hakemukset verkon turvallisuuteen, vakauteen ja luotettavuuteen liittyvistä syistä antamalla asianmukaisesti perustellun vastauksen.

- (12) Olemassa olevien uusiutuvan energian tuotantolaitosten päivittäminen tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia lisätä nopeasti uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa sähköntuotantoa, mikä mahdollistaa kaasunkulutuksen vähentämisen. Päivittäminen mahdollistaa sellaisten tuotantopaikkojen jatkuvan käytön, jotka tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia uusiutuvan energian hyödyntämiseen, mikä vähentää tarvetta nimetä uusia tuotantopaikkoja uusiutuvan energian hankkeita varten. Tuulivoimalan päivittäminen tehokkaammilla turbiineilla mahdollistaa olemassa olevan kapasiteetin ylläpitämisen tai lisäämisen samalla kun turbiineja on vähemmän ja ne ovat suurempia ja tehokkaampia. Päivittäminen hyötyy myös olemassa olevasta verkkoliitännästä, todennäköisesti paremmasta yleisestä hyväksynnästä ja ympäristövaikutusten tuntemuksesta.
- (13) Arvioiden mukaan 38 gigawattia maatuulivoimakapasiteettia tulee tavanomaisen 20 vuoden käyttöaikansa loppuun vuosina 2021–2025. Kyseisen kapasiteetin poistaminen käytöstä sen päivittämisen sijaan vähentäisi merkittävästi tällä hetkellä käytössä olevaa uusiutuvan energian kapasiteettia, mikä mutkistaisi entisestään energiamarkkinoiden tilannetta. Uusiutuvan energian kapasiteetin ylläpitäminen ja lisääminen unionissa edellyttää lupamenettelyn välitöntä yksinkertaistamista ja nopeuttamista. Tätä varten tässä asetuksessa otetaan käyttöön lisätoimenpiteitä, joilla virtaviivaistetaan edelleen uusiutuvan energian hankkeiden päivittämiseen sovellettavaa lupamenettelyä. Erityisesti uusiutuvan energian hankkeiden päivittämistä koskevaan lupamenettelyyn sovellettavan kuuden kuukauden enimmäismääräajan olisi katettava kaikki asiaankuuluvat ympäristövaikutusten arvioinnit. Lisäksi aina, kun uusiutuvan energian tuotantolaitoksen päivittämisestä tai siihen liittyvän verkkoinfrastruktuurin, joka tarvitaan uusiutuvan energian integroimiseksi sähköjärjestelmään, parantamisesta tehdään seulonta tai ympäristövaikutusten arviointi, se olisi rajoitettava niiden mahdollisten merkittävien vaikutusten arviointiin, joita muutoksesta tai laajennuksesta aiheutuu alkuperäiseen hankkeeseen verrattuna.

- (14) Jotta voidaan edistää ja nopeuttaa nykyisten uusiutuvan energian tuotantolaitosten päivittämistä, olisi välittömästi otettava käyttöön yksinkertaistettu menettely verkkoliitäntöjä varten, jos päivittäminen johtaa kokonaiskapasiteetin vähäiseen kasvuun alkuperäiseen hankkeeseen verrattuna.
- (15) Kun aurinkoenergialaitteita päivitetään, tehokkuutta ja kapasiteettia voidaan lisätä kasvattamatta käytettyä tilaa. Näin ollen päivitettyllä laitteistolla olisi samanlainen vaikutus ympäristöön kuin alkuperäisellä laitteistolla, kunhan käytettyä tilaa ei kasvateta prosessissa ja alun perin vaadittuja ympäristöhaittoja lieventäviä toimenpiteitä noudatetaan edelleen.
- (16) Lämpöpumpputeknologia on keskeistä, kun tuotetaan uusiutuvaa lämmitystä ja jäähdytystä ympäristön energiasta, myös jätevedenpuhdistamoista, ja geotermisestä energiasta. Lämpöpumpput mahdollistavat myös hukkalämmön ja -kylmän käytön. Lämpöpumppujen nopea käyttöönotto, jossa hyödynnetään alikäytettyjä uusiutuvia energialähteitä, kuten ympäristön energiaa, geotermistä energiaa ja teollisuus- ja palvelualojen hukkalämpöä, mukaan lukien datakeskusten hukkalämpö, mahdollistaa maakaasua ja muita fossiilisia polttoaineita käyttävien kattiloiden korvaamisen uusiutuviin energialähteisiin perustuvalla lämmitysratkaisulla ja samalla energiatehokkuuden parantamisen. Tämä nopeuttaa kaasun käytön vähentämistä lämmitykseen sekä rakennuksissa että teollisuudessa. Lämpöpumppujen asentamisen ja käytön nopeuttamiseksi on aiheellista ottaa käyttöön kohdennettuja lyhyempiä lupamenettelyjä tällaisia laitteistoja varten, mukaan lukien yksinkertaistettu menettely pienempien lämpöpumppujen sähköverkkoon liittämistä varten, silloin kun ei ole olemassa turvallisuusongelmia, verkkoliitännät eivät edellytä lisätyötä eivätkä järjestelmän komponentit ole teknisesti yhteensopimattomia, ellei tällaista menettelyä edellytetä kansallisessa lainsäädännössä. Lämpöpumppujen nopeamman ja helpomman asentamisen ansiosta uusiutuvien energialähteiden käyttö lisääntyy lämmitysalalla, jonka osuus unionin energiankulutuksesta on lähes puolet, mikä edistää toimitusvarmuutta ja auttaa ratkaisemaan vaikean markkinatilanteen.

- (17) Kun sovelletaan aurinkoenergialaitteiden asentamisen, uusiutuvan energian tuotantolaitosten päivittämisen ja lämpöpumppujen käyttöönoton määräaikoja, ajanjaksoa, jona laitoksia, niiden verkkoliitäntöjä ja niihin liittyvää tarvittavaa verkkoinfrastruktuuria rakennetaan tai päivitetään, ei pitäisi ottaa huomioon kyseisissä määräajoissa, paitsi jos se kattaa saman ajanjakson kuin lupamenettelyn muut hallinnolliset vaiheet. Kyseisissä määräajoissa ei myöskään pitäisi ottaa huomioon hallinnollisia vaiheita, jotka ovat tarpeen verkon vakauden, luotettavuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi tarvittavien verkon merkittävien päivitysten kannalta.
- (18) Uusiutuvan energian käyttöönoton helpottamiseksi edelleen jäsenvaltioiden olisi säilytettävä mahdollisuus lyhentää lupamenettelyn määräaikoja entisestään.
- (19) Tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) yleissopimuksen (Århusin yleissopimus), määräyksiä, jotka koskevat tiedon saantia, yleisön osallistumista päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa, ja erityisesti yleisön osallistumiseen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuteen liittyviä jäsenvaltioiden velvollisuuksia, sovelletaan edelleen.

- (20) Energiayhteisvastuun periaate on unionin oikeuden yleinen periaate, kuten Euroopan unionin tuomioistuin totesi 15 päivänä heinäkuuta 2021 asiassa C-848/19 P³, Saksan liittotasavalta vastaan Puolan tasavalta antamassaan tuomiossa, ja sitä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioihin. Energiayhteisvastuun periaatteen mukaisesti tämä asetus mahdollistaa uusiutuvan energian hankkeiden nopeamman käyttöönoton vaikutusten rajatylittävän jakamisen. Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet koskevat uusiutuvan energian tuotantolaitoksia kaikissa jäsenvaltioissa, ja ne kattavat laajan valikoiman hankkeita, jotka koskevat muun muassa olemassa olevia rakenteita, aurinkoenergialaitteiden uusia asennuksia ja olemassa olevien laitosten päivittämistä. Kun otetaan huomioon unionin energiamarkkinoiden yhdentymisaste, uusiutuvan energian käyttöönoton lisäämisen yhdessä jäsenvaltiossa pitäisi hyödyttää myös muita jäsenvaltioita toimitusvarmuuden ja alhaisempien hintojen muodossa. Tämän pitäisi auttaa uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön virtaamista rajojen yli sinne, missä sitä eniten tarvitaan, ja varmistaa, että alhaisin kustannuksin tuotettua uusiutuvaa sähköä viedään jäsenvaltioihin, joissa sähköntuotanto on kalliimpaa. Lisäksi jäsenvaltioiden uusi uusiutuvan energian kapasiteetti vaikuttaa kaasun kokonaiskysynnän vähenemiseen kaikkialla unionissa.

³Unionin tuomioistuimen tuomio 15.7.2021, Saksa v. Puola, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

- (21) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 122 artiklan 1 kohdan mukaan neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä erityisesti, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla. Kun otetaan huomioon viimeaikaiset tapahtumat ja Venäjän viimeaikaiset toimet, suuri riski Venäjän kaasuntoimitusten täydellisestä keskeytymisestä yhdessä vaihtoehtoisten toimitusten epävarmojen näkymien kanssa aiheuttaa merkittävän uhan energiatoimitusten häiriintymisestä, mikä nostaa energian hintojen edelleen ja näin ollen lisää unionin talouteen kohdistuvaa painetta. Sen vuoksi tarvitaan kiireellisiä toimia.
- (22) Kun otetaan huomioon energiakriisin laajuus, sen sosiaalisten, taloudellisten ja rahoituksellisten vaikutusten taso sekä tarve toimia mahdollisimman pian, tämän asetuksen olisi tultava voimaan kiireellisesti sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Sen voimassaolo on rajattu 18 kuukauteen, ja siihen sisältyy tarkistuslauseke, jonka mukaan komissio voi tarvittaessa ehdottaa sen voimassaolon jatkamista.
- (23) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä asetuksessa vahvistetaan väliaikaiset ja luonteeltaan kiireelliset säännöt, joilla nopeutetaan uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian tuotantoon sovellettavaa lupamenettelyä ja joissa keskitytään erityisesti sellaisiin tiettyihin uusiutuvan energian teknologioihin tai hanketyyppeihin, joilla voidaan lyhyellä aikavälillä nopeuttaa uusiutuvan energian käyttöönottoa unionissa.

Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin lupamenettelyihin, joiden alkamispäivä on asetuksen soveltamisaikana, eikä se rajoita niiden kansallisten säännösten soveltamista, joissa säädetään 4, 5 ja 6 artiklassa säädettyjä määräaikoja lyhyemmistä määräajoista.

Jäsenvaltiot voivat soveltaa tätä asetusta myös vireillä oleviin lupamenettelyihin, joissa ei ole tehty lopullista päätöstä ennen ... päivää ...kuuta ... (virallinen lehti: lisätään tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivä), edellyttäen, että tämä lyhentää lupamenettelyä ja että olemassa olevat kolmansien osapuolten lailliset oikeudet säilyvät.

2 artikla
Määritelmät

Tätä asetusta sovellettaessa sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001⁴ 2 artiklan määritelmiä. Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) 'lupamenettelyllä' prosessia,
 - a) joka kattaa kaikki asiaankuuluvat hallinnolliset luvat, jotka myönnetään uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantoon tarkoitettujen laitosten, myös lämpöpumppujen, samalla paikalla sijaitsevien energiavarastojen sekä niiden verkkoon liittämisen edellyttämien omaisuuserien rakentamista, päivittämistä ja käyttöä varten, mukaan lukien verkkoon liittämistä koskevat luvat ja ympäristövaikutusten arvioinnit, kun niitä vaaditaan; ja
 - b) joka käsittää kaikki hallinnolliset vaiheet alkaen siitä, kun asiaankuuluva viranomainen on ilmoittanut vastaanottaneensa täydellisen hakemuksen, ja päättyen siihen, että asiaankuuluva viranomainen ilmoittaa menettelyn tulosta koskevasta lopullisesta päätöksestään;
- 2) 'aurinkoenergialaitteilla' laitteita, jotka muuntavat aurinkoenergiaa lämpö- tai sähköenergiaksi, myös aurinkolämpö- ja aurinkosähkölaitteita.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä ((EUVL L 328 21.12.2018, s. 82).

3 artikla

Erittäin tärkeä yleinen etu

1. Neuvoston direktiivin 92/43/ETY⁵ artiklan 4 kohdan ja 16 artiklan 1 kohdan c alakohdan, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY⁶ 4 artiklan 7 kohdan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY⁷ 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamiseksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantolaitosten ja -laitteistojen suunnittelun, rakentamisen ja käytön, niiden verkkoon liittämisen, asiaankuuluvan verkon itsensä sekä varastointimenetelmien on katsottava olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia ja palvelevan kansanterveyttä ja turvallisuutta, kun oikeudellisia etuja tasapainotetaan yksittäisissä tapauksissa. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa kyseisten säännösten soveltamisen koskemaan alueensa tiettyjä osia sekä tietyn tyyppisiä teknologioita tai tiettyjä teknisiä ominaisuuksia käsittäviä hankkeita yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan esitettyjen painopisteiden mukaisesti.

⁵ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EUVL L 206 22.7.1992, s. 7).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL 327, 22.12.2000, s. 1).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (kodifioitu toisinto) (EUVL L 20 26.1.2010, s. 7).

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava ainakin erittäin tärkeän yleisen edun mukaisiksi tunnustettujen hankkeiden osalta, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantolaitosten ja -laitteistojen rakentaminen ja käyttö sekä niihin liittyvän verkkoinfrastruktuurin kehittäminen asetetaan etusijalle suunnittelu- ja lupamenettelyssä, kun oikeudellisia etuja tasapainotetaan yksittäisissä tapauksissa. Lajien suojelun osalta edellistä virkettä sovelletaan ainoastaan, jos ja siltä osin kuin toteutetaan asianmukaisia lajien suojelutoimenpiteitä, joilla edistetään lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista, ja kyseiseen tarkoitukseen on varattu riittävät taloudelliset resurssit ja alueet.

4 artikla

Aurinkoenergialaitteiden asentamista koskevan lupamenettelyn nopeuttaminen

1. Lupamenettely, joka koskee aurinkoenergialaitteiden ja samalla paikalla sijaitsevien energiavarastojen, mukaan lukien rakennuksiin integroidut aurinkoenergiajärjestelmät ja katolle asennettavat aurinkoenergialaitteet, asentamista olemassa oleviin tai tuleviin keinotekoisiiin rakenteisiin, keinotekoisia vedenpintoja lukuun ottamatta, ei saa ylittää kolmea kuukautta edellyttäen, että tällaisten rakenteiden ensisijaisena tavoitteena ei ole aurinkoenergian tuotanto. Poiketen siitä, mitä säädetään direktiivin 2011/92/EU 4 artiklan 2 kohdassa ja liitteessä II olevan 3 kohdan a ja b alakohdassa, joko luettuna yksin tai yhdessä mainitun direktiivin liitteessä II olevan 13 kohdan a alakohdan kanssa, tällaisten aurinkoenergialaitteiden asennus vapautetaan tapauksen mukaan vaatimuksesta määrittää, onko hankkeesta tehtävä ympäristövaikutusten arviointi, tai vaatimuksesta tehdä erityinen ympäristövaikutusten arviointi.

2. Jäsenvaltiot voivat jättää tietyt alueet tai rakenteet 1 kohdan säännösten soveltamisalan ulkopuolelle kulttuuriperinnön tai historiallisen perinnön suojeluun liittyvistä syistä taikka maanpuolustuksellisiin etuihin tai turvallisuuteen liittyvistä syistä.
3. Kun on kyse lupamenettelystä, joka koskee kapasiteetiltaan enintään 50 kW:n aurinkoenergialaitteiden asentamista, myös itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttäville kuluttajille, eivätkä asiaankuuluvat viranomaiset tai yksiköt anna vastausta kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä, lupa katsotaan myönnettyksi edellyttäen, että aurinkoenergialaitteen kapasiteetti ei ylitä jakeluverkkoliitännän olemassa olevaa kapasiteettia.
4. Jos tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetun kynnysarvon soveltaminen aiheuttaa merkittävää hallinnollista rasitetta tai rajoittaa sähköverkon toimintaa, jäsenvaltiot voivat soveltaa alempaa kynnysarvoa edellyttäen, että se on yli 10,8 kW.
5. Kaikki tässä artiklassa tarkoitetuista lupamenettelyistä johtuvat päätökset on julkistettava voimassa olevien velvoitteiden mukaisesti.

5 artikla

Uusiutuvan energian tuotantolaitosten päivittäminen

1. Hankkeiden päivittämistä koskeva lupamenettely, mukaan lukien luvat, jotka liittyvät niiden verkkoon liittämiseen tarvittavan omaisuuden parantamiseen, jos päivitys johtaa kapasiteetin kasvuun, ei saa ylittää kuutta kuukautta, ympäristövaikutusten arviointi mukaan luettuna, jos sitä vaaditaan asiaa koskevassa lainsäädännössä.

2. Jos uusiutuvan energian tuotantolaitoksen päivittäminen kasvattaa kapasiteettia enintään 15 prosenttia, verkkoliitännät siirto- tai jakeluverkkoon on sallittava kolmen kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä asiaankuuluvaan yksikköön, paitsi jos on olemassa perusteltuja turvallisuusongelmia tai järjestelmän komponentit ovat teknisesti yhteensopimattomia, sanotun kuitenkin vaikuttamatta tarpeeseen arvioida mahdollisia ympäristövaikutuksia tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti.
3. Jos uusiutuvan energian tuotantolaitoksen tai siihen liittyvän verkkoinfrastruktuurin, joka tarvitaan uusiutuvan energian integroimiseksi sähköjärjestelmään, päivittäminen edellyttää sen määrittämistä, sovelletaanko hankkeeseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, tai hankkeelle on tehtävä ympäristövaikutusten arviointi direktiivin 2011/92/EU 4 artiklan nojalla, tällainen ennakkomääritys ja/tai ympäristövaikutusten arviointi on rajattava koskemaan muutoksen tai laajennuksen mahdollisia merkittäviä vaikutuksia alkuperäiseen hankkeeseen verrattuna.
4. Jos aurinkovoimaloiden päivittämiseen ei liity lisätilan käyttöä ja päivityksessä noudatetaan alkuperäisen laitoksen osalta vahvistettuja sovellettavia ympäristöhaittojen lieventämistoimenpiteitä, hanke on tarvittaessa vapautettava vaatimuksesta määrittää, onko siitä tehtävä ympäristövaikutusten arviointi direktiivin 2011/92/EU 4 artiklan nojalla.
5. Kaikki tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista lupamenettelyistä johtuvat päätökset on julkistettava voimassa olevien velvoitteiden mukaisesti.

5 a artikla

Uusiutuvan energian hankkeiden ja niihin liittyvän, uusiutuvien energialähteiden integroimiseksi järjestelmään tarvittavan verkkoinfrastruktuurin lupamenettelyn nopeuttaminen

Jäsenvaltiot voivat vapauttaa uusiutuvaa energiaa koskevat hankkeet sekä energian varastointihankkeet ja sähköverkkohankkeet, jotka ovat tarpeen uusiutuvan energian integroimiseksi sähköjärjestelmään, direktiivin 2011/92/EU 2 artiklan 1 kohdan mukaisesta ympäristöarvioinnista ja direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/147/EY 5 artiklan mukaisista lajien suojelua koskevista arvioinneista edellyttäen, että hanke toteutetaan erityisellä uusiutuvan energian alueella tai siihen liittyvän, uusiutuvan energian integroimiseksi sähköjärjestelmään tarvittavan verkkoinfrastruktuurin verkkoalueella, jos jäsenvaltiot ovat vahvistaneet tällaisia, ja että alueelle oli tehty tai on tehty strateginen ympäristöarviointi direktiivin 2001/42 mukaisesti. Toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että käytettävissä olevien tietojen perusteella sovelletaan asianmukaisia ja oikeasuhteisia lieventäviä toimenpiteitä, joilla varmistetaan direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/147/ETY 5 artiklan noudattaminen, tai jos tällaisia toimenpiteitä ei ole käytettävissä, toiminnanharjoittajan on maksettava rahallinen korvaus lajien suojeluohjelmiin, joilla varmistetaan kyseisten lajien suojelun taso tai parannetaan sitä.

6 artikla

Lämpöpumppujen käyttöönoton nopeuttaminen

1. Sähköteholtaan alle 50 MW:n lämpöpumppujen asentamista koskeva lupamenettely ei saa ylittää yhtä kuukautta ja maalämpöpumppujen tapauksessa se ei saa ylittää kolmea kuukautta.
2. Jos ei ole olemassa perusteltuja turvallisuusongelmia, verkkoliitännät eivät edellytä lisätyötä eivätkä järjestelmän komponentit ole teknisesti yhteensopimattomia, liitännät siirto- tai jakeluverkkoon on sallittava seuraavien laitteistojen osalta sen jälkeen, kun asiasta on ilmoitettu asiaankuuluvalla yksiköllä:
 - a) lämpöpumput, joiden sähköteho on enintään 12 kW; ja
 - b) itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävän kuluttajan asentamat lämpöpumput, joiden sähköteho on enintään 50 kW, edellyttäen, että itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävän kuluttajan uusiutuvaa energiaa käyttävän sähköntuotantolaitoksen kapasiteetti on vähintään 60 prosenttia lämpöpumpun kapasiteetista.
3. Jäsenvaltiot voivat jättää tietyt alueet tai rakenteet tämän artiklan säännösten soveltamisalan ulkopuolelle kulttuuriperinnön tai historiallisen perinnön suojeluun liittyvistä syistä taikka maanpuolustuksellisiin etuihin tai turvallisuuteen liittyvistä syistä.
4. Kaikki tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista lupamenettelyistä johtuvat päätökset on julkistettava voimassa olevien velvoitteiden mukaisesti.

7 artikla

Aurinkoenergialaitteiden asentamista, uusiutuvan energian tuotantolaitosten päivittämistä ja lämpöpumppujen käyttöönottoa koskevan lupamenettelyn aikataulut

Edellä 4, 5 ja 6 artiklassa tarkoitettuja määräaikoja sovellettaessa seuraavia ajanjaksoja ei lasketa mukaan määräaikoihin, paitsi jos ne kattavat saman ajanjakson kuin lupamenettelyn muut hallinnolliset vaiheet:

- a) ajanjakso, jona laitoksia, niiden verkkoliitäntöjä ja niihin liittyvää verkon vakauden, luotettavuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi tarvittavaa verkkoinfrastruktuuria rakennetaan tai päivitetään; ja
- b) niiden hallinnollisten vaiheiden kattama ajanjakso, jotka ovat tarpeen verkon vakauden, luotettavuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi tarvittavien verkon merkittävien päivitysten kannalta.

8 artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio tarkastelee tätä asetusta uudelleen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023 ottaen huomioon toimitusvarmuuden ja energian hintojen kehityksen sekä tarpeen nopeuttaa edelleen uusiutuvan energian käyttöönottoa. Se esittää neuvostolle kertomuksen kyseisen tarkastelun tärkeimmistä tuloksista. Komissio voi kyseisen kertomuksen perusteella ehdottaa tämän asetuksen voimassaolon pidentämistä.

9 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 18 kuukauden ajan sen voimaantulosta.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty ...

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
